

Centar za građansko obrazovanje

ckp

Crnogorski komitet protiv rata
za slobodu i ljudska prava
81000 Beograd
Bulevar Oslobođenja 19
11000 Beograd
Telefon: +381 11 49271499
Faks: +381 11 49271499
E-mail: ckp@ckp.beo.rs

Podgorica/Zagreb, 19.09.2010.

ODGOVOR NA STAVOVE UDRUŽENJA BORACA RATOVA OD 1990. GODINE

1. Reagovanje Udruženja boraca ratova od 1990. godine protiv naše inicijative da se Ugovorom o izručenju između Crne Gore i Hrvatske, pored okrivljenih za krivična djela organizovanog kriminala i korupcije omogući i izručenje sopstvenih državljana odgovornih za ratne zločine smatramo korisnim. Ono podstiče dalju raspravu o ovoj važnoj temi koju su državni zvaničnici, na žalost, odlučili da prećute.
2. Cijenimo zabrinutost organizacije koja okuplja učesnike i rata na teritoriji Hrvatske da bi se “u situaciji kada hrvatska strana i dalje odbija da se suoči s vlastitom odgovornošću za ratna dešavanja i ignoriše postojanje ratnih zločina koje su počinile njene oružane snage nad crnogorskim državljanima, prihvatanje inicijative svelo na jednostrano izručenje crnogorskih državljana Hrvatskoj”, ali je ne djelimo, iz sljedećih razloga:
 - Ne prihvatamo argument reciprociteta po osnovu državljanstva u pogledu procesuiranja odgovornih za ratne zločine, smatrajući ga suprotnim ideji pravičnosti, vladavine prava i jednakog poštovanja ljudskih prava svih ljudi, a posebno žrtava. Iz našeg dosadašnjeg rada očigledno je da se prevashodno zalažemo za procesuiranje zločina izvršenih u naše ime, od strane državljana država u kojima djelujemo, a onda i svih ostalih zločinaca, kako bi sve žrtve, bez obzira na nacionalnost, ostvarile pravdu. Drugim riječima, do pravde za žrtve neće nas dovesti insistiranje na ravnoteži između broja izvršilaca zločina među državljanima naših država.
 - Što se tiče tvrdnje o odbijanju hrvatske strane da se suoči sa odgovornošću za zločine prema crnogorskim državljanima, bez namjere da prejudiciramo moguće otkrivanje drugih takvih zločina, pretpostavljamo da Udruženje boraca ratova 1990. godine ima na umu zločin u Vojno-istražnom centru “Lora” u Splitu, za koji su jedino, u svojim ranijim javnim nastupima, tvrdili da obuhvata i zločin nad oštećenim državljanima Crne Gore a koji u Hrvatskoj još nije procesuiran. Smatramo pregrubim stav da je Hrvatska nesprijetna da procesuiraju zločine nad crnogorskim državljanima, s obzirom da je već pravosnažno okončala dva postupka za iste zločine u “Lori” prema (pretežno) srpskim državljanima, te da je u pripremi i treći takav postupak koji bi morao obuhvatiti i zločine nad crnogorskim državljanima. Ono što možemo zajedno učiniti je istražiti je li hrvatsko državno odvjetništvo primilo informacije o zločinima u Lori nad crnogorskim državljanima i hoće li oni biti obuhvaćeni novim postupkom.

OVO JE DUŽA VERZIJA ISTE INFORMACIJE

U cilju potpunog obavještanja javnosti, podsjećamo da je pred Županijskim sudom u Splitu završen ponovljeni prvostepeni postupak protiv osmorice optuženih pripadnika Vojne policije

Hrvatske vojske, za Ratni zločin protiv civila u Vojno-istražnom centru *Lora*. Prvostepena osuđujuća presuda na kazne zatvora od 6-8 godina donijeta je 2. maja 2006. i postala je pravosnažna 6. februara 2007. Dana 29. decembra 2009. sproveden je obnovljeni postupak protiv Josipa Bikića, ranije u odsutnosti pravosnažno osuđenog na 6 godina zatvora. U obnovljenom postupku izrečena mu je kazna u trajanju od 4 godine. Presuda obuhvata zločine nad ubijenim Nenadom Kneževićem i Gojkom Bulovićem, i mučenim žrtvama Mirkom Šuškom, Lazom Ostojićem, Brankom Borojevićem, Tomom Krivićem, Radetom Krivićem, Uglješom Bulovićem, Dušanom Galićem, Jovanom Prkutom, Milosavom Katalina i Đorđem Katićem.

Drugo suđenje pred Županijskim sudom u Splitu je u pripremi, ali optužnica još nije javno dostupna. Pretpostavljamo da će se postupak voditi zbog **Ratnog zločina nad ratnim zarobljenicima**. Ne znamo hoće li obuhvatiti usmrćene i/ili mučene državljane Crne Gore. Trebalo bi svakako provjeriti je li takva krivična prijava podnijeta Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore i za te oštećene i jesu li informacije proslijeđene Hrvatskom državnom odvjetništvu putem regionalne saradnje.

3. Što se tiče legitimnog problematizovanja "brojnih hrvatskih optužnica prema vojnicima bivše JNA, koje su zbog neutemeljenosti bile predmet kritika i država članica EU" ukazujemo na činjenicu da postojeći ugovori o izručenju omogućavaju zamoljenoj državi da ne izruči lice za koje joj nijesu dostavljeni dokazi u pogledu postojanja osnovane sumnje da je ono izvršilo krivično djelo koje mu se stavlja na teret. Tako bi ugovori o izručenju okrivljenih i za ratne zločine, zapravo, omogućili da se preispitaju optužnice, prekine neizvjesnost i omogući Crnoj Gori da sagleda dokaze koji za njih zaista postoje. Skrećemo pažnju i na zakašnjelu ali važnu mogućnost obnove postupka koji su pravosnažno okončani u odsutnosti i u slučaju kad osuđeni/a nije dostupan/a hrvatskom pravosuđu. Od 1. januara 2010. i u tim slučajevima obnovu može pokrenuti Državno odvjetništvo RH-a ili sami osuđeni u odsutnosti. Takođe je važno da je od 15. jula 2010. moguć uvid u popise osoba koje su u Hrvatskoj i Srbiji osuđene, optužene ili su predmet istrage zbog ratnih zločina. Popisi su dostupni u Ministarstvu pravosuđa RH u Ministarstvu pravde RS.
4. Konačno, smatramo zabrinjavajućom činjenicu, na koju je ukazao ministar Radović, da ni Crna Gora, ni Hrvatska, ni Srbija nijesu ni pregovarale o mogućnosti da pored organizovanog kriminala i korupcije i ratni zločini, kao vrsta najtežih krivičnih djela budu uključeni u sporazume o izručenju sopstvenih državljana, jer ona po sebi ukazuje na postojanje problema koji se neprincipijelno ignorišu.

Ljupka Kovačević, koordinatorka Centra za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA

Tea Gorjanc Prelević, izvršna direktorka Akcije za ljudska prava

Daliborka Uljarević, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje

Velija Murić, predsjednik Crnogorskog komiteta za ljudska prava

Vesna Teršelić, voditeljica, *Documenta* – Centar za suočavanje s prošlošću

Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava Zagreb

Katarina Kruhonja, Centar za mir i nenasilje i ljudska prava Osijek